

Betreft: 3 pensioenadviezen voor het nieuwe kabinet

Geachte formateur,

Het Nederlandse pensioenstelsel wordt internationaal erkend als één van de beste stelsels ter wereld. Echter, de ontwikkelingen op de financiële markten hebben ook ons stelsel niet ongemoeid gelaten. De pensioenfondsen zijn hard geconfronteerd met de gevolgen van de dalende rente en de heftige fluctuaties van de koersen op de aandelenmarkten.

Deze twee effecten, die tezamen tot een forse daling van de dekkingsgraad hebben geleid, hebben het vertrouwen in het pensioenstelsel ter discussie gesteld en geleid tot vragen over de houdbaarheid ervan. Daarnaast vraagt het vergrijzingsvraagstuk om passende antwoorden.

De rapporten van de Commissie Frijns en de Commissie Goudswaard onderstrepen dat het collectieve en solidaire pensioenstelsel de moeite van het behouden waard is. Op onderdelen zijn verbeteringen nodig en ook mogelijk. De pensioenkoepels onderschrijven dat ten volle; ook de pensioensector trekt lessen uit de recente gebeurtenissen. Zij menen met de beide commissies dat de kernelementen van ons stelsel dienen te worden gekoesterd. Naast collectiviteit, solidariteit en zonder winstoogmerk werken, is de verplichtstelling één van die elementen die de afgelopen decennia haar waarde heeft bewezen. Wij vragen het kabinet om met ons het belang van ons pensioenstelsel te onderschrijven.

Sociale partners hebben met het bereiken van het pensioenakkoord laten zien dat ook zij van mening zijn dat veranderingen noodzakelijk en mogelijk zijn om het vertrouwen in en daarmee het behoud van het stelsel te waarborgen. De pensioenkoepels gaan er van uit dat dit pensioenakkoord zal worden verwerkt in het komende regeerakkoord.

In de komende jaren staat voor de pensioensector het herstel van dit vertrouwen centraal. Daarvoor zijn maatregelen, gericht op de houdbaarheid van het stelsel in de meest brede zin noodzakelijk:

- Houdbaar in termen van financieel houdbaar: geen ongemerkt doorschuiven van de huidige lasten naar de toekomst. Een regeling die kan inspelen op veranderingen in demografie, sterk wisselende rendementen en de positie van de onderneming(en).
- Houdbaar in termen van uitvoerbaar: heldere afspraken, zoals over risicoverdeling, die (relatief) eenvoudig uit te voeren zijn.
- Houdbaar in termen van communiceerbaar: een regeling die door deelnemers begrepen en geaccepteerd wordt.

De pensioenfondsen willen daarom de komende kabinetsperiode werken aan versterking van de houdbaarheid van het stelsel waarbij de volgende elementen centraal staan:

1. het pensioencontract
2. vermogensbeheer
3. governance

Van de overheid vragen wij enerzijds aanpassing in wet- en regelgeving en anderzijds ruimte om onze ambities met betrekking tot het behoud van ons stelsel waar te maken. Wij hopen dat u dit appèl in gedachten wilt houden bij het opstellen van het komende regeerakkoord. Uiteraard zijn wij altijd bereid een nadere toelichting of onderbouwing te geven.

Met vriendelijke groet,

Willem Noordman
Voorzitter VB

Ton de Ruijter
Voorzitter UvB

Loek Sibbing
Voorzitter OPF

Pensioencontract (inclusief Financieel Toetsingskader)

1

Wij vragen het kabinet om:

- *aanpassing van het FTK gericht op borgen van de gemaakte afspraken en een principle based benadering te onderschrijven,*
- *handhaving van de verplichtstelling,*
- *geen invoering van fiscale aftopping,*
- *schrappen van belemmeringen om bestaande aanspraken actuarieel neutraal om te kunnen zetten.*

Toelichting

Het pensioencontract

De afgelopen periode heeft duidelijk gemaakt dat de gewekte of ontstane verwachtingen bij veel van de huidige pensioencontracten te hoog zijn. Veel van deze contracten zijn onvolledig gebleken. Deelnemers zijn met risico's geconfronteerd waarvan zij niet op de hoogte waren. Er was niet of niet voldoende duidelijk over gecommuniceerd.

De contracten zullen dus duidelijke bepalingen moeten omvatten over wie welke risico's draagt in goede, maar vooral ook in slechte tijden.

Sociale partners en beroepsbeoefenaren hebben het primaat voor het sluiten van pensioenregelingen. Zij dienen dan ook de volle onderhandelingsvrijheid te houden om tot goede regelingen te komen; regelingen die afgestemd kunnen worden op de wensen van de sector, de onderneming of de beroepsgroep. De omvang en de mate van solidariteit zullen daarbij in onderling overleg moeten worden bepaald.

Een van overheidswege voorgeschreven maximaal inkomen waarboven fiscale facilitiëring van de pensioenregeling vervalt, de zogenaamde fiscale aftopping, belemmert de ruimte en eigen verantwoordelijkheid van partijen om tot een goede invulling te komen. Daarnaast zijn de beoogde besparingen relatief gering (het veroorzaakt bijverzekeren tegen aanzienlijk hogere kosten), leidt aftopping tot lagere toekomstige belastinginkomsten en veroorzaakt aftopping extra uitvoeringslasten. Fiscale aftopping is om al deze redenen niet gewenst.

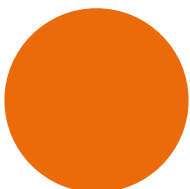
Concreet betekent dit dat pensioenfondsbestuurders een nieuw pensioencontract zullen moeten gaan toetsen op de kernbegrippen financieel houdbaar, uitvoerbaar en communiceerbaar.

Een pensioencontract dat op één van de kernbegrippen niet voldoet moet door het bestuur van het pensioenfonds worden teruggestuurd naar de sociale partners of de beroepsbeoefenaren. De onderhandelingen over dat nieuwe contract zullen hervat moeten worden tot er een contract ligt dat wél aan al deze voorwaarden voldoet.

Overgangsbepalingen

Bij de komende herziening van de pensioenregelingen verdienen twee aspecten extra aandacht. Het gaat hierbij enerzijds om zelf gekozen, en anderzijds om vanuit de overheid voorgeschreven transitiebepalingen.

Voor de zelf gekozen overgangsbepalingen roepen de koepels de sociale partners op zo min mogelijk meerdere regelingen na elkaar of naast elkaar te laten bestaan. Het verdient de voorkeur, uiteraard met behoud van rechten,

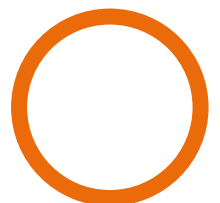
om bestaande aanspraken actuariel neutraal om te zetten in aanspraken onder de nieuwe regeling. De bestaande wettelijke belemmeringen in pensioen- en fiscale wetgeving dienen te worden weggenomen.

Financieel Toetsingskader

Uit de evaluatie van het Financieel toetsingskader (FTK) blijkt dat het FTK bijgesteld moet worden. In het bijgestelde FTK moeten de lessen die we uit de crisis kunnen trekken worden verwerkt. Ook moet goed worden nagedacht op welke wijze dagkoersen wel of niet dienen door te werken in de dekkingsgraden van pensioenfondsen. In een apart commentaar hopen de pensioenkoopels hierover binnenkort hun visie te geven. Het uitgangspunt van marktwaardering zal hierbij niet ter discussie worden gesteld.

In het algemeen geldt dat het FTK dient om nakoming van tussen sociale partners, respectievelijk beroepsgenoten, gemaakte afspraken inzake de pensioenregeling te waarborgen, ook indien die uitgaan van een reëel kader. Het FTK is niet bedoeld om de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheid, toezichthouders en sociale partners te doorbreken.

Een tweede belangrijk beginsel voor een bijgesteld FTK is dat de regelgeving ruimte geeft voor principle based toezicht. Pensioenfondsen moeten hun eigen verantwoordelijkheid kunnen dragen als het gaat om het borgen van de verplichtingen die zij hebben ten opzichte van de belanghebbenden. Een pensioenfondsbestuur moet kunnen aantonen dat ze op goede wijze invulling geeft aan die zware plicht. Gezien de snelle veranderingen in de financiële wereld is het niet verstandig alles tot detail in regelgeving vast te leggen.

Vermogensbeheer

2

Wij vragen het kabinet om:

- *de voorgestelde en door DNB ondersteunde zelfregulering op het gebied van het beleggingsbeleid te respecteren en hiervoor ruimte te geven.*

Toelichting

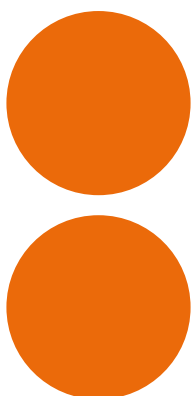
Bij een pensioenstelsel dat is gebaseerd op kapitaaldekking, hoort het beleggen van het bij elkaar gebrachte vermogen. Een goed uitgebalanceerd beleggingsrisico met een adequaat risicomanagement is daarbij te prefereren boven zekerheid. “Volledige” zekerheid is wel mogelijk, maar **redelijke** pensioenen tegen een **betaalbare** prijs behoren dan tot het verleden.

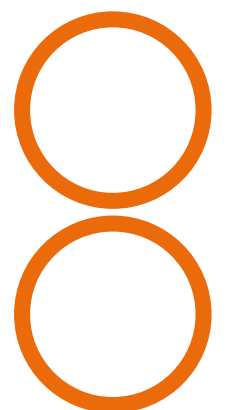
De recente ervaringen leren dat pensioenfondsbesturen meer dan nu ‘in control’ dienen te zijn. Voorop dient te staan dat pensioenfondsen ruimte moeten houden om binnen een acceptabel wettelijk kader invulling te geven aan het vermogensbeheer. Pensioenfondsen zullen daarbij waar nodig investeren in het verbeteren van het risicobeheer, maar dit betekent nadrukkelijk niet dat beleggingsrisico’s moeten worden gemeden.

Pensioenfondsbesturen dienen grip te hebben op alle aspecten van het beleggingsbeleid. Er dient een directe relatie te zijn tussen risicobeheer en beleggingsbeleid: hoe complexer het beleggingsbeleid, des te hoger de eisen voor risicobeheer. Daarnaast dient er een relatie te zijn tussen het pensioencontract, het risicodraagvlak, de risicobereidheid van het fonds én de aanwezige bestuurlijke expertise.

De pensioensector heeft de ondubbelzinnige en terechte boodschap van de Commissie Frijns over verbetering van risicomanagement en beleggingsbeleid ter harte genomen en is daar al nadrukkelijk mee aan de slag gegaan. Onze visie op het vermogensbeheer is herijkt en met DNB zijn vervolgens afspraken gemaakt over een voortvarende en pragmatische aanpak, met daarin maatregelen die snel geïmplementeerd kunnen en moeten worden. De pensioenkoepels zullen eind juni 2010 hun voorstellen tijdens themadagen presenteren aan de sector. Het gaat dan vooral om praktische handreikingen voor bestuurders en good practices. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat een ‘one size fits all’-benadering mogelijk noch wenselijk is.

Deze guidance voor de sector zal zich met name richten op het verbeteren van enerzijds het risicobeheer en anderzijds de bestuurlijke cyclus van het beleggingsbeleid. Dit alles moet leiden tot een bestuur dat weet welke risico’s haalbaar en aanvaardbaar zijn, weet welke expertise nodig is voor het gewenste beleid, weet hoe het die expertise moet organiseren en dat daardoor in staat is, volledige grip te hebben op alle facetten van het beleggingsbeleid. Kortom, een bestuur dat ‘in control’ is.

Governance

3

Toelichting

Onder governance wordt verstaan het invulling geven aan goed pensioenfondsbestuur.

De kernelementen van goed pensioenfondsbestuur houden in dat inspraak van alle betrokkenen op een adequate manier is ingevuld, maar houdt daarnaast in dat verantwoordelijkheden helder en eenduidig zijn belegd, en vereist tenslotte dat op een zorgvuldige wijze verantwoording wordt afgelegd en dat het intern toezicht is geregeld.

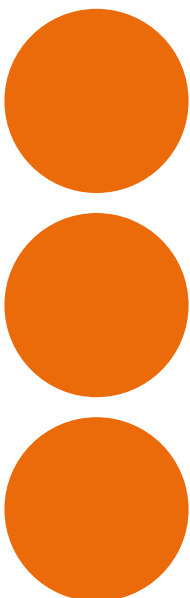
De afgelopen jaren zijn pensioenfondsen vooral bezig geweest met het implementeren van alle wettelijk vereiste organen. De feitelijke invulling van goed pensioenfondsbestuur is daarbij noodgedwongen onderbelicht gebleven.

De pensioenkoepels willen graag een bijdrage leveren aan een snelle herziening van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Versterking van de (mede)zeggenschapsfunctie en vereenvoudiging staan daarbij centraal. De heterogeniteit van de sector maakt het onmogelijk, maar ook ongewenst om te streven naar één model en één mogelijke invulling.

Wat betreft de kwaliteit van pensioenfondsbestuurders zijn deskundigheid en competenties de twee kernbegrippen. Op basis van zelfregulering blijven de bestaande deskundigheidseisen onverkort van kracht en zullen deze jaarlijks getoetst worden aan veranderende wet- en regelgeving of gewijzigde omstandigheden. Naast deskundigheidseisen zullen ook eisen met betrekking tot competenties voor bestuurders worden opgesteld.

Wij vragen het kabinet om:

- *mee te werken aan herziening van de principes voor goed pensioenfondsbestuur,*
- *versterking van de (mede)zeggenschapsfunctie,*
- *in te stemmen met het uitbreiden van het begrip deskundigheid met competenties door middel van zelfregulering, en*
- *in te stemmen met de voorgestelde diversiteitsdoelstelling.*

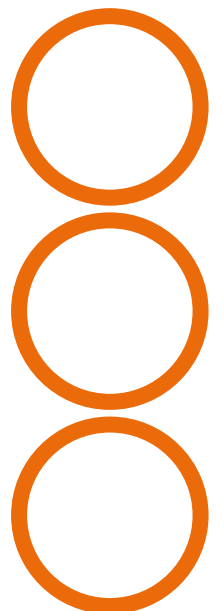

De koepels zullen deze competenties nader uitwerken en tevens profielschetsen voor zowel besturen als individuele bestuurders opstellen. Een uitgewerkt voorstel zal in het najaar van 2010 gereed zijn. Zowel de toezichthouder als de wetgever zullen bij de totstandkoming worden betrokken.

Het is van groot belang dat alle belanghebbenden zich vertegenwoordigd voelen of zich herkennen in de bestuurlijke gremia van hun fonds. Diversiteit kan daarbij een belangrijke bijdrage vervullen. De koepels roepen hun leden en aangeslotenen op om op basis van de vastgestelde kwaliteitseisen echt werk te maken van diversiteit. Wat betreft de pensioenkoepels zou over vier jaar de samenstelling van alle gremia van een fonds (bestuur, verantwoordingsorgaan, deelnemersraad) zodanig moeten zijn dat de verhouding tussen man/vrouw en de diverse leeftijdscategorieën een passende representatie vormt van de totale populatie van het fonds.

De kracht van goed bestuur zit in het organiseren van voldoende kritisch vermogen in en rondom het bestuur. Diversiteit in de meest brede betekenis van het woord, naast leeftijd en geslacht bijvoorbeeld ook aandacht voor cultuur- en niveaoverschillen, kan ook daarvoor belangrijk zijn. Van pensioenfondsbestuurders wordt verwacht dat zij zich bewust zijn van het belang van diversiteit, een positieve attitude ten aanzien van diversiteit hebben en daarnaar proberen te handelen.

De Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB), opgericht in 1985, kent een drietal doelstellingen: het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de bedrijfstakpensioenfondsen in Nederland, het informeren van de leden en de buitenwereld, en serviceverlening aan de leden. VB vervult een spilfunctie tussen de leden en de politieke en maatschappelijke arena, zowel in Nederland als in Europa. De leden van VB hebben samen circa 4,9 miljoen deelnemers. Daarmee verenigt VB ongeveer driekwart van het aantal mensen dat in Nederland deelneemt in collectieve pensioenregelingen. Daarnaast tellen de aangesloten fondsen samen ruim 2,1 miljoen gepensioneerden en 8,1 miljoen gewezen deelnemers. Het gezamenlijk belegd vermogen bedraagt circa €500 miljard. VB is vertegenwoordigd in de Europese pensioenkoepel EFRP en is lid van de Europese organisatie van paritaire organisaties, de AEIP.

De Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB) is de koepelorganisatie waarvan alle beroepspensioenfondsen in Nederland lid zijn. De vrije beroepsbeoefenaren met een eigen beroepspensioenfonds zijn apothekers, tandartsen en tandartsspecialisten, dierenartsen, loodsen, zelfstandige kunstenaars, de roeiers in het Rotterdamse havengebied, fysiotherapeuten, huisartsen, medisch specialisten, verloskundigen en notarissen. De UvB representeert hiermee een groep sleutelposities in het maatschappelijk veld met het accent op gezondheidszorg in brede zin en op één van de economische motoren van Nederland, het havengebied. Daarmee zijn binnen de UvB circa 49.300 actieve deelnemers, 19.100 slapers en 19.909 gepensioneerden en een gezamenlijk belegd vermogen van circa € 19 miljard vertegenwoordigd. De UvB anticipeert op pensioenontwikkelingen en bereidt haar leden voor op wijzigingen in wet- en regelgeving. Een van de services in dat kader is de organisatie van deskundigheidsbevordering voor pensioenfondsbesturen. De UvB is lid van de European Federation for Retirement Provision (EFRP).

OPF is de overkoepelende organisatie van ondernemingspensioenfondsen in Nederland en telt ruim 300 aangesloten. Deze vertegenwoordigen tezamen zo'n 2 miljoen mensen, onderverdeeld in ca. 900.000 deelnemers, 500.000 gewezen deelnemers en 600.000 gepensioneerden. Hun gezamenlijke vermogen is meer dan € 150 miljard. OPF behartigt de gemeenschappelijke belangen van de ondernemingspensioenfondsen en informeert hen over ontwikkelingen op het gebied van de aanvullende pensioenen en aanverwante beleidssectoren. OPF is aangesloten bij de European Federation for Retirement Provision (EFRP).